

ДОМАКИНЯ

СЪ ОСОБЕННО ПРИЛОЖЕНИЕ ЗА ОБРАЗЦИ НА РЪКОДѢЛИЯ.

ПРИТУРКА

НА

„ЖЕНСКИЯ СВѢТЪ“

Излиза на 10 уисло всѣки мѣсець.

Годишенъ абонаментъ

I за абон. въ Т.-П. станция
на притурката . . л. 3.—
" " съ Ж. Св. " 5.50

II за аб. направо въ Дирек.
на притурката . . л. 4.—
" " съ Ж. Св. " 7.—

III за странство
на притурката . . л. 5.—
" " съ Ж. Св. " 9.—

Всичко що се отнася до
списанието или притурката
непраща се съ адресъ: До
Дирекцията на Женск. Свѣтъ
ул. Войнишна № 122 - Варна.

Писма неплатени не се
приематъ. Всѣкакви обя-
вления, относящи се до
госпожи и госпожници, при-
ематъ се. Правото за за-
писи. въ Т.-П. станц. се
плаща отдѣлно отъ абон.

Въ Дирекцията се намиратъ за проданъ цѣли течения отъ I, II, III и IV година на „Ж. СВѢТЪ“ и „Домакина“

Съдържание :

*Семейний духъ. — Плетение. — Модни Кроение. —
Кѣмъ майката. — Трѣбва ли вижми да се вади всѣки единъ
раздѣленъ жѣвъ? — Благоприличieto. — Хигиенически на-
ставления. — Рецепти за ястия. — Обяснение на образците
отъ ръководилia. — Обявления.*

Семейний духъ.

Всичкитѣ членове на семейството иматъ за
цѣль общото добро, общата полза, защото
всички се обичатъ взаимно и всички причаству-
ватъ въ туй общо добро. Всичкитѣ членове на
семейството, всѣки по особенъ начинъ и споредъ
силитѣ си, интелигентността си и способността
си, способствува на туй общо добро: единъ пра-
ви това, другъ онова; нѣ дѣятелността на всѣ-
кого особно ползува всички, както и оная на
всички ползува всѣки едного. Било че нѣкой има
нѣщо повече или по-малко, раздѣля си го като
братъ, та никаква разлика не може да същес-
твува въ семейното огнище. Никакъ се не за-
бѣлзва въ него гладътъ, а напротивъ, ясно е
изобилнето. Чашата, която Господъ е напълнилъ
съ своитѣ дарове, минава отъ ръка на ръка и
си поросява съ цѣлъ устнитѣ стари и млади, и
оня, спрѣчь, който не може вече или още да
прѣтърпи труда, и оня, който се връща отъ пи-
вата окѣпенъ въ потъ. Веселбитѣ и страданията
имъ сж общи. Ако единия е боленъ другия
боленъ, третия не въ положение да работа, по-
ради възрастта си, то другитѣ го хранятъ,
така щото никога не е напуснатъ. Какво може
да бжде по-свето и по-приятно отъ имената ба-

ща, майка, чада, братъ сестра! казва Lamenpais.

Отъ семейния духъ. произтича всѣка се-
мейна добродѣтель. Нѣ какво е тоя семеенъ духъ?
Семеенъ духъ е ефирътъ на най-тѣснитѣ между
родителитѣ сношения, той е една особена вро-
дена и неунищожима сила, която повдига всич-
китѣ сърдечни и умственни дѣятелности къмъ
общото благоденствие на всички тия, що сж ро-
дени отъ сжщата кръвъ. Семейний духъ е вро-
дената инстинктивна сила, която на свързва
чрѣзъ чувството и длъжността съ ония, които
сж на въвели между хората, каквато и да е
степенъта: на която сме поставени въ свѣта.
Семейний духъ е свещенъ огънь на нрѣданио-
стѣта, редовността, любовта, благостѣта, съ
една дума, приложена въ любезнитѣ ни родилци.
Семейний духъ е божия сила, дѣйствующа надъ
нашата душа, както слънцето дѣйствува надъ
природата; той е чудесний зародишъ на нрав-
ственното ни сжществуване. Семейний духъ
съставлява добрия баща, той съставлява добрата
майка, добритѣ чеда, добритѣ родители. Вратцѣ
исказано, семейний духъ прави бащиния домъ ог-
нище на щастие за душата, и источникъ на бла-
годенствие, каквито нийтѣ изъ свѣта не можемъ
намѣри.

Майката притежава въ висша степенъ се-
мейния духъ, чудесната и неописуема душевна
дѣятелность, която дѣйствува винаги и произ-
вежда толкова непознати добродѣтели. Майката
тоже произвежда въ дома семейния духъ и тя
го запазва всрѣдъ домашнитѣ. «Сърдцето на май-

ката е шеф-дъворътъ на природата, казва единъ прочутъ писателъ. Тия хубави думи не сѣ никакъ прѣдвеличени за оновога, който е изучилъ мисията на свършенната жена въ семейството.

Ангелитѣ на семейното огнище.

Колко печаленъ е любезни читателки, единъ безслъженъ день и колко непривлекателна е една безцвѣтна градина! А колко голѣма и праздна е, нека прибавимъ ние, една бездѣтна къща и колко меланхолично е едно огнище безъ мома!

Момата въ семейството прилича на цвѣтъето, на слънчева лъчъ озаряюща, огорещаща и развеселяюща, украсяюща моравата; на птиче, което съ своето приятно чуруликанне усладява и развеселява сърдцето и слуха. Моминското прѣдназначеніе върхъ домашнитѣ е онуй на мира, благостта, самоотвържеността, самопожертвованіето; момата е длъжна да бѣде винаги готова да се самопожъртува за щастіето на своитѣ. Дали не ще ѝ бѣде достатъчно възнаграждение чувствуваніето, че тя за това се обича отъ всичкитѣ ѝ домашни?

Ето защо ние тукъ ще се помжчимъ да прѣдставимъ нѣкои нейни длъжности спрямо домашнитѣ ѝ.

Когато баща ѝ се върне отъ работа угрженъ, дъщерята съ своитѣ любезни и приятни обноси изключва скръбта отъ бащиното сърдце и възвръща на лицето му мира на задоволството; тя заедно съ майка си, се вслушава въ разказа му за борбата му въ живота, та ѝ двѣтъ заедно съ сладки и благоразумни думи първомъ съжаляватъ, а послѣ го утѣшаватъ и насърчаватъ.

Ако майката е болна, то дъщерята ѝ замѣства въ венчко изъ дома, а, послѣ, слѣдъ свършваніето работата си, зима си ржкодѣлното и сѣда при болната, която забавлява съ своитѣ разкази или съ четене нѣщо, което ѝ утѣшава много и осилва.

Прѣзъ дългитѣ зимни нощи, когато момата забѣлѣжи, че на домашнитѣ ѝ омръзнува, по нѣмание нѣкакво развлечение, оживява разговора или дава поводъ за такъвъ поучителенъ, или пъкъ чете и разказва нѣщо, което е чела, или же, най-послѣ, и пѣе заради своята баба, бащата, голѣмия братъ споредъ тѣхното расположение; въ случай че тя може да свири на нѣкой инструментъ, свири имъ нѣщо, за да ги раз-

весели. Въ всѣка житейска мъка-момата е винаги тамъ за помощъ, спогодба и всѣкаква нужда; при това толкова е свойствена за женския характеръ снисходителността и желанието на укриваніе грѣшнитѣ на другитѣ, щото много е неприятно да види нѣкой жената подбуждающа вмѣсто укротяюща страститѣ.

Плетение.

Чурапитѣ могатъ да се оплетѣтъ съ каквито и да сѣ конци: копринени, вълнени и памучни, спорѣдъ вкуса и желанието на всѣкого.

Със пазитѣ чисти на чорапа. — Чурапитѣ се състои отъ 5 части: 1-во ивицата, 2-ро колѣното, 3-тѣо прасецътъ 4-то петата 5-тѣо стѣпалото.

Ивицата може да се оплете на ажуръ или съ една назъбена удвоена ивица. Назъбената ивица се употребява по-често и е по-лека. Отъ колѣното до петата чурапитѣ обикновено се оплита безъ никакви украсения, а само за дѣцата се той украсява по-нѣкога. Петата се оплита съ отиваніе напѣдъ и връщаніе назадъ отъ ежщото мѣсто а ѝ се дава надлѣжната споредъ крака широчина чрѣзъ набирание, което се прави въ края на петата. За стѣпалото, отъ петата насамъ, изливнитѣ бримки се набиратѣ, а послѣ се то продължава колкото е нужно, а най-послѣ, кждѣ прѣститѣ се набира свършено.

За да се даде на чорапа една съразмѣрна дължина; ивицата не се смѣта при взиманіето на мѣрката. Слѣдъ извършваніето на ивицата, оплита се съ първата кука до двѣ три бримки на опакъ за да покажимъ образуванието задната частъ на чорапа.

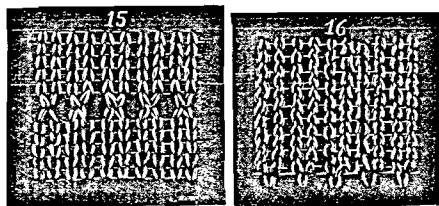
За образуванието на прасеца на обикновенитѣ чорапи оплита се безъ набирание отъ ивицата насамъ толкова, щото като се взема единѣтъ край и се подигне на правоугъленъ тригълникъ, послѣ да се почва набиранието. За дългитѣ чорапи, които надминаватъ колѣното, оплита се единъ и половина пътъ първата мѣрка, спречъ $1\frac{1}{2}$ отъ широчината на чорапа, а послѣ се започваме набиранието. Набиранието става тъй: при задния шевъ, който се образува съ плѣтеніето на опакъ, набираме двѣ бримки, прѣди три бримки при шева, а слѣдъ шева оплитае още три бримки и пакъ набираме, като вземаме двѣ бримки изведнажъ. Продължаваме това набирание отъ начало 3 или 4 пъти прѣзъ 12 реда плетение, безъ набирание а послѣ безъ измѣнение слѣдваме прѣзъ 8 реда, догдѣто набраната частъ на прасеца да е равна съ оная на ненабраната горня частъ при колѣното, а за широчината на глѣзена оставаме тритѣ четвърти отъ оная на колѣното. Глѣзена оплитае безъ да наберемъ една дължина равна съ половината широчина при колѣното.

Прѣди започванието на петата трѣбва да съберемъ бримкитѣ на равно количество надъ четиритѣ куки, безъ да смѣтнемъ бримкитѣ на задния шевъ. Вземаме, прочее надъ кукитѣ, които сѣ отъ двѣтъ страни на ше-

ва, по 2 бримки отъ прѣднитѣ куки. Ако искаме да прилѣгне добръ петата, то трѣбва да ѿ оплетемъ толкова дълга, колкото и широка. За да ѿ направимъ по-яка, употребяваме по дебелъ конци, или пъкъ прибавяме при първия 2-3 № по-тънки конци и така ѿ оплитаме; сѣщо правимъ и за носа на чорапа, т. е. при прѣститѣ.

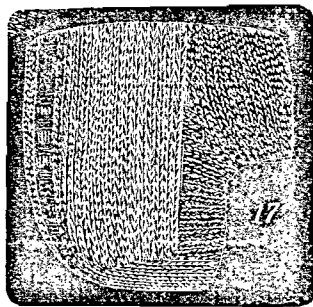
Слѣдъ извършването на петата, почваме пакъ да набираме, до като достигнемъ въ сѣщото количество съ оная на глѣзена, безъ двѣ бримки. Послѣ, продължаваме плетението си до прѣститѣ и почваме набиранието на носа, който трѣбва да е равенъ съ $\frac{1}{4}$ отъ стѣпалото.

Назѣбени ивица: (Фиг. 15 и 16). — Най-лесна за правение, и най-яка както казахме, е тѣзи видъ ивица, която се показва въ 15-а фигура отворена.

Количеството на прикачанieto бримкитѣ надъ кукитѣ е споредъ дебелината на конеца; слѣдъ това оплитаме 6-8 реда и правимъ единъ редъ, въ който смѣняваме плетението съ едно набирание и едно подкачанне надъ куката; продължаваме този редъ така, послѣ повтаряме пакъ реда; слѣдъ това, вземаме една друга кука и прѣкарваме въ ней веришкитѣ, които сѣ образувани въ започването на чорапа, на толкова бримки, колкото се състои въ първата кука, подгъваме прѣзъ срѣдата и оплитаме по-двѣ бримки изведнажъ, като вземама една бримка отъ дѣйствителната кука, а друга отъ 6-та прибавена кука. Така се зашива ивица и се образуватъ назѣбнитѣ ивици. При това обрачаеме внимание при зашиванieto, щото да не се искривява ивицата, като подскачае нѣкоя веришка.

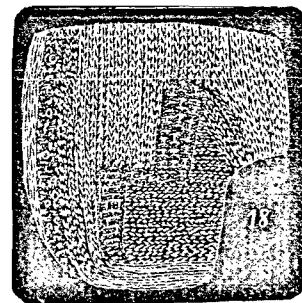
Обикновена пети. (Фиг. 17). Слѣдующийтъ начинъ за извършването на петата е най-лесенъ и въобще най-употребителенъ.

Слѣдъ като уравнимъ бримкитѣ и като прибавимъ още 2 повече на кукитѣ на петата, продължаваме плетението само на тия двѣ куки съ една трети, оплитаме до като отъ двѣтъ краища, гдѣто се образува на веришки, да изброимъ 15-20. Щомъ се изпълни тѣзи цифра, раздѣляме бримкитѣ на тия двѣ куки на 3 части и оплитаме само срѣдната 13 часть. Да прѣдположимъ че едната кука съдържа 24 бримки, оплитаме

8-тѣхъ и набираме; обръщаме се на опакъ, прѣстигваме до втората кука, оплитаме и отъ ней 8 бримки и набираме; така продължаваме, до като се изпълнятъ бримкитѣ, които се намиратъ отъ двѣтъ страни на кукитѣ за изпълнението на петата. Слѣдъ като се изпълнятъ бримкитѣ до края, набримчваме надъ една друга кука веришкитѣ по краищата на петата и ги оплитаме, до другитѣ двѣ куки, които опазихме за стѣпалото (ходилото), оплитаме и тѣхъ и достигваме на другата страна на петата, набримчваме и тѣзи страна и ѿ оплитаме, а по такъвъ начинъ заобикаляме единъ редъ безъ да наберемъ, но въ втория редъ, почваме набиранието при началото на петата, както се то показва най-ясно въ фигурата, и набираме толкова, колкото широчина е нужно да се даде на ходилото.

Стѣлбовидна пети. (Фиг. 18). — Тѣзи пета се извършва като първата, съ разлика че петата се продължава първомъ до половината съ еднакво първата пета и при краищата се оплитатъ на 3 бримки на опакъ за украсение, послѣ се оставатъ 8 бримки отъ двѣтъ страни и се продължава другата половина; раздѣляме на 3 части тия бримки и постѣпваме като за

другата пета. Оплитаме крайнитѣ веришки бримки до стѣлчето оплитаме бримкитѣ, като посрѣщаме за да образуваме стѣлчето, послѣ избримчваме долнитѣ веришки до края на петата, оплитаме най-послѣ и тия крайни веришки и достигваме до прѣднитѣ двѣ куки, останали за ходилото.

По този начинъ петата не изисква, повече работа, прилѣга добръ и не се набира скоро.

Модно Кроение.

Крояването на корсажа, е най-главната и най-важната часть въ кроенieto; тя се вижда мѣстна на опия, които не сѣ никога скроили; за това ще имъ покажимъ леснината, какъ тѣ сами да достигнатъ до това.

Казахме, че има различни тѣлосложения; ний първомъ ще говоримъ, за правилното тѣлосложение, за което е и по-лесно начѣртаването на терковѣтъ; по-вечето даже шивачки, виждайки, че тѣлото е добръ построено, взиматъ изискуемитѣ се мѣрки и скрояватъ направо надъ плата, чрѣзъ помощта на търкалцето или тебешира, съ единъ и сѣщи патрони теркове, които сѣ скроени пропорционални (правилни). Мѣркитѣ и чѣртежътъ на фиг. 8, 9 и 10, които ще видитѣ по-послѣ, сѣ най-правилни и

по-тѣхъ може да се води всѣка една.

За разбиранieto и доброто начъртаване на теркетъ достатъчно е, да внимава въ мѣрките и азбучния редъ.

Нуждните мѣрки за скрояването на корсажа съ една малка страна (Фиг. 7).

Дължината на гърба	39
Полугърдната обиколка	45
Полугърбната широчина	16 $\frac{1}{2}$
Дължината отъ вратника до кръста при хълбоцитъ 42 $\frac{1}{2}$	
Височината на поддръжка до кръста	18
Дължината отъ вратника до кръста, при хълбоцитъ минавайки отъ-прѣдъ	49
Дължината отъ вратника до пастигъ	32
Дължината отъ вратника до кръста отъ прѣдъ	50 $\frac{1}{2}$
Полукръстната обиколка	30

Начъртаване на квадрата.

Основата на начъртаването на патрона е единъ правоъгълникъ, А В С D имѣющъ за височина А В, височината на гърба (1-ва мѣрка) плюсъ 1 снтм. и за широчина А С, полугърдната обиколка (2 мѣрка), плюсъ 3 снтм.

Начъртаването на гърба.

D' — Слѣдъ начъртаването на правоъгълника псхвърляме 1 снтм. подъ точка А, за издълбаванieto (прорѣза) на вратника и поставяме В Е. — Забѣлѣзваме долния частъ на гърба, като влеземъ D', 2 снтм. отъ точката В на вътрѣ, и поставяме Е; съединяваме точкитъ D' Е съ една пълна линия D' F. — За да намѣримъ широчината на плѣщитъ; начъртаваме една непълна хоризонтална линия въ $\frac{1}{3}$ отъ дължината на гърба D' Е и поставяме F.

F G. — Надъ линията F подигае широчината на гърба и поставяме G. продължаваме тѣзи вертикална линия до линията А С.

A H. — Широчината на вратника е равна съ $\frac{1}{3}$ отъ широчината на гърба (3-а мѣрка).

G J. — Растоянието равно на А H плюсъ 2 снтм. При начъртаването излизаме навънъ до $\frac{1}{2}$ снтм. горнята страна.

J. Показваме височината на шева на малката страна 2-3 снтм. надъ G. псхвиваеме по-вече или по-малко при плѣщитъ споредъ модата.

E K. Широчината при кръста е 3 снтм. за ония които иматъ 60 снтм. кръстна обиколка; $3\frac{1}{2}$ отъ 70 нагорѣ, 4 снтм. отъ 80 нагорѣ.

J K. Съединяваме J K чрѣзъ една непълна линия, послѣ по сръдната на тѣзи линия, влизаме навънъ до лѣво 2 снтм. и дърпаме една пълна крива линия.

Начъртаването на малката страна.

За да можемъ да извлечемъ надлежната полза отъ показанитъ мѣрки, начъртаваме този корсажъ съ една малка страна и безъ поли т. е. единъ чипакъ, който, ако и да се не употребява това често, все пакъ е нужно за пансионитъ спротопиталища и за нѣкоя пзисквающа по малко шевове, мода.

L. — Забѣлѣзваме долния частъ на малката страна въ растояние до $2\frac{1}{2}$ снтм. и съединяваме L J съ една крива линия, която започва да се съединява

горѣ-доле по-сръдната на гърба.

M. — Показваме, слѣдователно, 4-та мѣрка (дължината отъ вратника до кръста при хълбоцитъ.) Трѣбва, прочее, да намѣримъ точно хълбоцитъ, понеже то зависи отъ дебелината на талята. Намираме точното мѣсто на хълбоцитъ, забѣлѣзвайки отъ сръдната на кръста на гърба $\frac{1}{4}$ на кръстната обиколка, така щото въ 7-та фиг. полукръстната обиколка като е 30 с., $\frac{1}{4}$ е 15 с. И тѣй на растояние 15 снтм. отъ точката Е на гърба поставяме M.

D'M. — Когато хълбока е показанъ провѣряваме 4-та мѣрка, дали е точна; ако ли не е — то подкачваме точката M отъ квадрата, или ѿ снимаме, колкото е нужно; това се случва въ неправиленитъ тѣлосложения.

M'N. — Получаваме височината на поддръжка, като изпълняваме 5-та мѣрка и искривяваме тѣзи линия къмъ горнята частъ надѣсно. Въ тѣзи точка N псеглюваме една непълна хоризонтална линия.

NG. Широчината на издълбаната частъ на малката страна е равна съ LM безъ 1 снтм. Не остава друго, освѣнъ да присѣдинимъ NG съ една крива линия.

Начъртаването на прѣдницата.

OP. — Надъ линията F показваме широчината на гърдитъ (6-та мѣрка).

QC. — Широчината на вратника е равна съ вратника на гърба плюсъ 2 снтм.

CR. — Височината на вратника е равна на 2 С плюсъ 2 снтм.

QS. — Широчината на рамото е равно на H I на гърба безъ 1 сн.

S. — Показваме височината на рамото въ $\frac{1}{3}$ растояние отъ линия А С и точка O.

MT. — Псхвърляме 2 снтм. при кръста за шева на подракава.

D'NT. — Показваме дължината на прѣдницата при хълбоцитъ, като изпълнимъ 7-та мѣрка (дължината отъ вратника до кръста при хълбоцитъ, минавайки отъ-прѣдъ при ржката). За тѣзи мѣрка и за слѣдующитъ двѣ трѣбва да присмѣтнемъ отъ издълбаната страна на вратника на гърба.

D'NU. — Височината на пастигъ, показани чрѣзъ 8-та мѣрка.

D'NV. — Дължината на прѣдната талия, показана чрѣзъ 9-та мѣрка.

U. — За да покажемъ височината на пастигъ, трѣба да присмѣтнемъ $\frac{1}{4}$ безъ 2 снтм. на гърдната обиколка (2-ра мѣрка.)

Когато забѣлѣжимъ така мѣстото на пастигъ, прибавяме отъ всѣка страна на точката и $2\frac{1}{2}$ — 3 сант; въ това растояние съ краищата на пастигъ.

VX. — Растоянието отъ V до X прѣдницата до 1-та пасти е равна съ половината на вратника 2 с.

U. — Отдалечаванieto помѣжду двѣтъ пасти при кръста е 2 — 3 снтм., сир. споредъ дебелината на кръста.

Дълбочината на пастигъ зависи отъ дебелината на кръста и издадената частъ на гърдитъ.

За едно пропорционално тѣлосложение дълбочи-

ната на паститѣ е равна съ широчината на прѣдния вратникъ безъ 2 смтм. Втората паста трѣбва да е най-малко, равна съ широчината на вратника. За по-точно правение на паститѣ измѣрваме гърба при кръста, малката страна и растоинията, дадени за паститѣ, при краста; ако тѣ отговарятъ на полукръстната обиколка, то паститѣ сж добрѣ почъртани; ако ли не, то тогава или увеличаваме прѣдницата отъ поддржава или исхвърляме, или пъкъ издѣлбаваме повече втората паста къмъ поддржава, споредъ нуждата.

Провѣряваме най-сѣтнѣ прорѣза на рѣжава (12-та мѣрка) прѣобръщайки сантиметра отъ I—S; ако широчината не е достатъчна, то прибавяме малко повече при височината на рамѣнитѣ; въ противенъ случай, правимъ една пастичка на прѣдницата посрѣдъ обиколката на прорѣза, но само въ патрона, а не и на плата.

Къмъ майкитѣ.

Сънътъ на нѣкои дѣца не е спокоенъ и иматъ безсъние, това се дължи обикновено или на нѣкоя нередовностъ въ диетата имъ, или на нечистия въздухъ, въ което се намира тѣ. Майкитѣ никога не трѣбва въ подобни случаи, да даватъ на дѣцата си упоителни лѣкарства, каквито и да сж тѣ, съ цѣлъ да прѣдизвикатъ сънътъ, освѣнъ ако това е заповѣдано отъ лѣкаря. Употрѣблението на опиума (афюнъ,) който е основата на лѣкарствата въ такива случаи, по всѣко отношение е вѣдительно, защото прѣдизвиква набиране на кръвта въ мозъка и възпаление. А когато това възпаление става продължително, видоизмѣнява кръвообръщанието въ мозъка, така щото, отъ най-малката причина явяватъ се у дѣцата спасми и други разни опасни болѣсти.

* *

Младитѣ майки не трѣбва да слушатъ свѣтитѣ на всѣкого, относително здравословното огледване на дѣцата си. Тѣ, ако нѣматъ досточенъ опитъ, нека се обърнатъ къмъ съотвѣтствующитѣ книги, отъ които да исчерпять нужднитѣ познание; най-сѣтнѣ въ нужда да се обърнатъ къмъ доктора.

Дрѣхитѣ на дѣцата имъ нека бждатъ лѣки, топли и широки. Да ги разгледатъ всѣкога да не бн иматъ нѣкѣдѣ нѣкоя игла.

Не трѣбва да събудятъ малкото си за да го покажатъ на приятелитѣ си. Да внимаватъ, щото да не поставятъ люлката на дѣтето срѣщу свѣтлината, защото свѣтлината, която на право пада, уморява очитѣ на дѣтето.

Не трѣбва да прѣчатъ бозайничето да смучи прѣститѣ си, защото този навикъ помага изникването на жбитѣ; по-късно тѣ много лесно могатъ да отвикнатъ дѣтето отъ този навикъ, като намажатъ прѣститѣ му съ нѣщо горчиво.

Тѣ не трѣбва да забравятъ зимжсъ, особенно нощемъ, да гледатъ дали рѣцѣтѣ и краката на дѣтето сж студени. Въ подобни случаи да ги растриватъ леко за да се отоплятъ, или, най-сѣтнѣ, да ги завиватъ съ фланела.

Да иматъ всѣкога прѣдъ видъ, че малкитѣ иматъ нужда отъ чистъ въздухъ, но тѣхнитѣ органи сж крѣпки и не трѣбва да ги излагатъ на студень и влаженъ въздухъ. Сжщо не трѣбва да оставятъ дѣцата си да спятъ при прозореца или тамъ гдѣто има течение на въздуха.

Трѣбва ли винаги да се вади

всѣки единъ раздѣненъ жбъ?

У насъ има обичай, че щомъ заболѣе единъ жбъ, веднага се търси берберинъ да го извади. Друго лѣчение рѣдко се търси. Понѣкогажъ, наистина, употребяватъ се едни врѣмenni срѣдства за да притржине малко болката на разваления жбъ, но най-послѣ пакъ се изважда този жбъ, когато заболѣе повече, или когато се намѣри удобния за това майсторъ. На никого почти не идва на ума, че разваления жбъ, не е разваленъ само когато почне да боли и не оставя челоуѣка да ѣде свободно и да не може да спи по цѣли нощи спокойно; той е билъ раздѣненъ много по рано, и е било възможно да се прѣдпази да не доде въ това положение. Ето защо, всѣкой трѣбва често да прѣгледва устата си и щомъ забѣлѣжи и най-малката поврѣда на нѣкой отъ жбитѣ си, или черно пятно, или разяждане, веднага да търси срѣдство да затвори тѣзи дупка, която е начало на болѣсть. Голѣма грѣшка е да се остави това пятно, това начало да прогресира, — да стане голѣма дупка и да разѣде жбѣтъ до перва и до корена, понеже тогава почватъ ужаснитѣ болки и жбѣтъ понѣкогажъ не може да се спаси по никакъвъ начинъ, защото е останало или само корени, или има още остатѣци отъ короната (вѣнецѣтъ) на жбѣтъ, но тѣ сж толкосъ слаби и гнили, щото нищо не може да ги подкрѣпи. За това, всѣкога трѣбва да се иматъ прѣдъ видъ двѣ нѣща: нито да вади безъ разлика всѣки поврѣденъ жбъ, нито пъкъ да се запазва всѣкой такъвъ. За това, както е прѣдстѣпление отъ страна на всѣки единъ пациентъ да иска да му извадятъ всѣки жбъ, който го боли, така сжщо е прѣстѣпление и отъ страна на жболоуѣка да прѣдирпема да лѣкува за да запази нѣкой раздѣненъ жбъ, който безъ съмнѣние подлѣжи на изваждане. Въ единия и въ другия случая, самия пациентъ трѣбва да бжде въ състояние да знае какво е удобно за жбитѣ му; а жболоуѣка да бжде толкосъ свѣстенъ, щотъ да свѣтѣва всѣкога полезното, споредъ случая.

(«З. Сборникъ»).

Благоприличието.

Какъ трѣбва да се сѣди на масата.

Има въ обществото нѣкоя обичай, които трѣбва да се уважаватъ. Истина е, че може нѣкой да мразитъ обичай, които често пѣти сж утежнителни, и да желае да отхвърли тѣхното нго, нъ волею неволею е длѣженъ да имъ се подчини, ако не иска щото хората да помислятъ за него, че е неблагоуѣспитанъ.

Ако не би съществували тия правила на общественото благоприличие, то щеше да вземе върхъ надъ всичко една съвършенна безгрижностъ, която щеше да поведе обществото къмъ всъщаква неблагоприличностъ, и къмъ лишение отъ всъщакви добри обноски и почетъ. Затова, ако, отъ една страна, тия общественни обичаи и да сж утечителни, то, отъ друга страна, тѣ сж нуждни за въ полза на човѣшкото достойнство.

Ето защо прочее, съ настоящата си статия се кажимъ да дадемъ нѣкои показання, ако не правила, за благоприличието, която трѣбва да пазимъ при сѣдашето ни на масата, и то не само вънъ отъ дома си, нѣ и въ самия него, и когато даже се намираме между най-тѣсни роднини, защото придобитиѣ веднѣжъ лоши обичаи мѣчно се искореняватъ, та лесно въ даденъ случай, колкото и да се мѣчимъ да скриемъ, колкото и да се припориаме, испѣкватъ на явѣ, за голѣма наша неприятностъ и съжаление. Земѣте за примѣръ неприятното положение на пѣкой селянинъ, поканенъ на официаленъ горѣ-долу обѣдъ? Колко е той недоволенъ, притѣсенъ: всичкиго гледатъ хитро и любопитно, а той се види да желае едно нѣщо само — освобождението си отъ тая мѣка!

И най-простото дѣйствие на ѣденне писква нѣкакво искусство, въ което се лесно нѣкой научава; при това трѣбва да се знае искусното употрѣбление на лъжищата, фъркулицата и ножа. Споредъ Кралца Зурмвилъ, лъжищата, фъркулицата и ножътъ се държатъ въ дѣсната ръка, освѣнъ въ случай дѣто нѣкой иска да си нарѣже мѣсото, когато се зема въ лѣвата ръка фъркулицата, а въ дѣсната ръка ножътъ, а подирѣ се слага ножътъ и се прѣкарва фъркулицата въ дѣсната ръка за принасяне залъга въ устата; ако ли не щемъ да прѣкараме фъркулицата, отъ лѣвата въ дѣсната ръка, то принасяме съ ножа нарѣзаната частъ отъ месото къмъ фъркулицата, съ която, държайки ѣ въ лѣвата ръка, зимаме залъга и ѣ внасяме въ устата. Тоя начинъ на ѣденне, който билъ въ употрѣбление по сѣверната Европа, починалъ е да се распространява и въ Франция. Англичанетъ бърсѣтъ, въ случай на нужда, ножа си съ хлѣба; въ това може да имъ подражи всѣки единъ, а домакинитѣ ще бждатъ особено задоволени отъ това. Прѣстѣетъ си трѣбва да бърсимъ съ пешкиря, ако нѣма други малки пешкирчета нарочно за тая цѣль, а никога не съ покривката на масата. Пешкирътъ служи още и за бърсанне на устнитѣ и се простира на длъжъ по колѣнитѣ, а на ставанне отъ трапезата се туря надъ неѣ, безъ да се сгъне; мѣжетъ не трѣбва да си окачватъ пешкира на петелкитѣ на дрѣхата си; женитѣ само, когато ще трѣбва да нарѣжатъ месото, закачватъ го съ игла на едната страна на гърдитѣ си.

Случило се веднѣжъ да присѣтствува една стара благовъспитана, образована и интелигентна жена на единъ обѣдъ, гдѣто биле поканени мѣже и жени отъ разни възрастни и общественни класове; на другия день тя, смѣящъ се забѣлѣжила на внуцитѣ си, че хората не *пдѣли както се вѣрмето* ѣ като признала, обаче, че при все това имало нѣкои други, отъ пока-

ненитѣ които запазвали още и уважавали обичаитѣ и навицитѣ, които тѣ били придобили, види се отъ дѣтинство си още [или отъ запознаването си благосѣвъспитани хора.

— А, бабо, ѣ се примилили внуцитѣ ѣ, ние не сме забѣлѣжили нищо достоукорително; я кажи ни, молимъ приличието, за да се изучимъ и ние? При това бжди увѣрена, че никому нѣма да кажемъ нищо.

Бабата почнала тѣй:

Г-нѣ А., отъ прѣувеличена услужливостъ, много пъти е прѣдставлявалъ чашати на сѣсѣдната си, да ѣ налѣжѣтъ вино и много пъти ѣ принасялъ плодове. Такива то фамилиарности сж не благоприлични и трѣбва да се отбѣгватъ. Когато, обаче, плодетѣ не сж достатѣчни, позволява се на жената сама да даде на друга по-голѣмата частъ отъ своитѣ.

Г-нѣ М., мислейки, види се, че се намира въ нѣкоя гостилница, обърсилъ внимателно съ пешкиря си чашата и чинията си, прѣди да ги употрѣби; съ това той показвалъ, че нѣмалъ голѣмо довѣрие въ чистотата на домакинята. Той самъ е поискалъ месо, кокошка и вино. А колко съжелявахъ сѣсѣднитѣ на тоя веселъ гостенинъ! Той махалъ всѣки пътъ съ рѣжѣ, говорѣлъ съ високъ гласъ, блѣскалъ налѣво и надѣсно присѣдящитѣ си и извиквалъ слугата *момче* (garçon), както се то прави по гостилницитѣ.

Г-жа Л. пристигнала половинъ часъ прѣдъ обѣда, т. е. много рано, а г-жа З. пристигнала 20 минути по-късно отъ опрѣдѣления часъ, т. е. много късно. Добръ е, што да се дохожда на обѣдъ десетъ па даже петъ минути само по-напрѣдъ отъ опрѣдѣления часъ.

Г-ца В. на ставането си отъ масата, оставила малко вино въ чашата си и малко хлѣбъ при чинията си. Да се иска нѣщо повече отъ колкото е потрѣбно, не е никакъ прилично, тѣй като показва стремление къмъ лакомство.

Г-жа Б., която била малко нерасположена, трѣбвало да почне да ѣде яйцето си лека-полека съ нѣкоя лъжичка или фъркулица, а не съ ножа си; при това тя трѣбвало да счупи чуруката а не да ѣ остави цѣла въ паищата си. А не е направила добръ, дѣто, прѣди да стане отъ трапезата, сгънала си пешкиря. Пешкиря си може да сгъне нѣкой само въ дома си или въ она на други, гдѣто ще да е ялъ много пъти наредъ.

Ученикътъ П. ималъ, види се, голѣмо охота, та ѣделъ лакомо; той говорѣлъ съ напълнени уста и хубавата дрѣха на сѣсѣдката му носѣло бѣлѣзитѣ отъ безредието и непазване на длѣжната при ѣденне чистота отъ страна на тоя господинъ. При това мислѣ да съмъ забѣлѣжила, че той избиралъ внимателно по-добритѣ парчета отъ ястията, които му прѣдставили, и много пъти взелъ съ прѣститѣ си солъ отъ солницата. Ако при солницата нѣмало нѣкоя лъжичка, то той можалъ да вземе съ ножа си, добръ избърсенъ?

Грациозната госпожица Р. сѣдяла прѣзъ врѣмето на обѣда много небрѣжно, люлѣла се и бѣ се облѣснѣла на стола си. Тя ѣдѣла съ крайцеца на устни-

тѣ си, като че не въсприемала да ѣде, и даже ѣж видѣхъ веднѣжъ или дваждѣ да е направила нѣкакво движение на отвърщанне, когато и прѣдставяли ѣстията. Благоприличнето не позволява никому да каже нѣщо или да покаже, какво мисли за какво-да-е ѣстие или за какво да-е друго нѣщо, което не му се аресва. Много се зачудихъ, като ѣж видѣхъ да потопява хлѣба си въ соуца на ѣстието. Още не трѣбвало да рѣже хлѣба си съ ножа, а съ рѣцѣтъ счупи. Само въ семейнитѣ обѣди, когато хлѣбътъ е сухъ, позволява се нѣкому да го рѣжи съ ножъ.

Приятелката ви, госпожица Л., трѣбвало да остави супата си да пестине, а не ѣж духа; още тя не трѣбвало да намаже хлѣба си съ сладко, защото хлѣбътъ само съ масло може да се намаже при пестене чая.

Прѣвъсходный господинъ К. много се притѣснявалъ, види се, отъ кокалитѣ, които се набирали въ паницата му та никакъ се не съмѣвамъ, че много пѣти ще е гледалъ да се отгърве отъ тѣхъ, хвърляйки ги подъ масата, както прави обикновено въ дома си. Той взелъ за себе си ѣстие отъ прѣдставената му чиния съ своята фъркулица, вмѣсто да употреби за тая цѣль прѣдставената му фъркулица. Той ѣлъ супата си съ лъжницата и фъркулицата си, която му била ненужна. Турилъ си и двѣтъ рѣцѣ на масата, за да бѣде по-спокоенъ; излѣлъ кафето си въ чинийката ужъ за да пестине: тоя навикъ е много лошъ; а, най-послѣ, прѣти да стане отъ масата, погрижилъ се да си напълни джебоветѣ съ сладка и шекерчета, които прѣдначавалъ навѣрно за майката си дѣщеря. Съ това той показалъ добро сърдце, нѣ и лошо въспитание въ сжшо врѣме.

Госпожицата П., за да покаже навѣрно, че има хубави жѣби, задоволяла се често да чуши съ тѣхъ костичкитѣ на плодетѣ — нѣщо, което не е никакъ добро. Не се позволява сипуването костичкитѣ на плодетѣ съ жѣбитѣ, както не се позволява да се хапн хлѣбътъ, крушата или ябълката. Още трѣбвало да се наѣде по-скоро, тъй като домакинята доста врѣме ѣж е чакала, за да даде знака на оставанieto отъ трапезата.

Г-жа Т., която сѣднѣла на масата, прѣди да ѣ означатъ мѣстото, трѣгнѣла десетъ минути прѣди свършването на обѣда, та съ това направила двѣ грѣбости: първо, че мѣстото на веѣнго се означава отъ домакинята, и, второ, че благоприличнето изнеква, щото да остане нѣкой поне единъ часъ при тѣхъ, които сж ги поканили.

Хигиенически наставления.

Не забравяйте, че най-честитѣ причини на падане на космитѣ сж: недостатъчното излагане на младата коса слиянето на въздухи и слънцето, употреблението на шапки, които злъ се повѣтрюватъ, извѣнмѣрното умствено занимание, и най-сетнѣ, честитѣ мнѣния на главата.

* * * Ако нѣкое насѣкомо влѣзе въ ухото ви, мо-

жете много лесно да го убийте, като напълните ухото си съ обикновено дървено масло и слѣдъ това направите съ една малка шпиринка клизма съ топла вода. Насѣкото умира и се завлѣча отъ водата.

* * * Всичкитѣ правила, които трѣбва да пазимъ въ врѣме на яденieto си можемъ да ги сгруппираме както слѣдва:

Яждѣ всѣкога на опрѣделено врѣме.

Яждѣ само когато си гладенъ.

Яждѣ бавно, като дѣвчицѣ добръ и търпеливо.

Недѣлѣй яди подаръ топло ястие студено и на опаки.

Яждѣ всѣкога умѣренно, въ пужди, по-е прѣдпочтително да се яде често и по-малко неже ли извѣнмѣрно и много.

Недѣлѣй яди когато си уморенъ или сърдитъ.

Отбѣлѣжай въ врѣме на яденieto да четешъ или се разговаряшъ за неприятни случки.

Слѣдъ яденieto отбѣлѣжай всѣкакъвъ трудъ или упражнение.

Най-сетнѣ, не се сърди, въ врѣме на яденieto или и слѣдъ яденieto.

* * * Въ врѣме на расходкитѣ отдалечивайте всѣко занимание отъ ума ви. Расходката ще бѣде толкова по-полезна, колкото умътъ ви се намира еднакво съ тѣлото въ свободно състояние.

* * * Една отъ главнитѣ опасности на дебелитѣ е образуването тлъстина около сърцето и дробветѣ. Това се прѣдварва съ земане отъ врѣме на врѣме свистителни лекарства, съ употреблението на сода и металически води, на лемонади и др. такива. Честото употребление на салатата е полезно, но трѣбва да се отбѣлѣва пиенieto на чистия оцетъ; сжщо трѣбва да се отбѣлѣватъ употреблението на картофитѣ и на други нищенещи храни. Гимнастиката е необходима.

Рецепти за ястия.

Котлетъ въ харнийна зѣпка. Вземѣте мѣсото, нарежете на порции, турѣте подъ дѣската и го понабийте съ глатката страна на сатѣра, за да се истѣкнѣ, като прѣдварително понамокрите сатѣра и мѣсото, за да не прилѣпнѣжъ. Опържете месото въ дървено масло, извадѣте го на една паница и излѣйте дървеното масло въ друга паница. Турѣте въ тиганя 30 гр. прѣсно масло и опържете въ това нагълцани на три малки главички червенъ лукъ за 3 котлета; вземѣте 10 гжбички, очистѣте ги добръ и ги турѣте въ вода за да се маха мпризмата имъ. При пърження лукъ прибавѣте 1 лъжичка брашно, 1 лъжичка домата, 2 лъжници бѣло вино, пецѣдѣте и соса на котлетитѣ отъ паницата съ 3 накалцани гжби и оставѣте да възвратъ; при възвиранието прибавѣте и другитѣ гжби нарѣзани на тънки фелийки; при това отнемѣте тлъстината на 6 тъничко нарѣзани на фелийки сваренъ жамбонъ; турѣте и тѣзи тлъстина въ салцата, а щомъ салцата се згѣсти нарѣжете отъ една бѣла дебела книга 3 сърце.

образни парчета, намажете ги съ дървено масло, наредете въ едната половина на книгата на пластове. Първомъ жамбона, послѣ салцата, послѣ котлета, пакъ салцата и отгорѣ жамбона, пригънете книгата, както и по краищата въ видъ на шевъ, за да не влиза въздухътъ, или турѣте въ фурната, да се опекажтъ; близо при сервиранieto имъ, щомъ книгата избѣгне и се зачерви, сервирайте ги.

Каша отъ картофи. Очистѣте картофитѣ турѣте да възвръжтъ добръ съ една стиска солъ; щомъ възвръжтъ, прѣкарайте ги отъ едно телено сито и го почукайте съ едно дървено чукало. Прибавѣте още една стиска солъ, 150 гр. кравешко масло 2 лъжички захаръ $\frac{1}{2}$ литръ млѣко 1 или 2 яйца, турѣте на тихъ огънь и бъркайте, като поливате съ млѣко отъ врѣме на врѣме; щомъ като се сгъсти добръ кашата намажете една ниска форма въ видъ на паница, изсипѣте кашата, поправѣте отгорѣ добръ, посипѣте малко захаръ и турѣте на фурната да се опече.

Говеждо варено съ сосъ отъ лукъ. Нарѣзваме на малки фелики лука, тургаме го на слабъ огънь съ кр. масло да се възври около $\frac{1}{2}$ часъ, прибавяме послѣ постепенно малко бульонъ, бѣло вино, солъ и пиперъ. Съ този сосъ поливаме вареното мѣсо (росто) когато ще го сервираме.

Soufflé съ шоколатъ. Вземѣте 6 бѣлтжка и 4 жълтжка разбийтѣ ги добръ, до като бѣлтжжктѣ се обърне на гъста пѣна; прибавѣтѣ при жълтжжктѣ 100 гр. захаръ 120 гр. шоколатъ 125 гр. млѣко, една стиска солъ 30 гр. нишаста, разбъркайте ги добръ надъ тихъ огънь, турѣте и малко ванилия; прибавѣте найсѣтитѣ и бѣлтжка и го разбъркайте добръ. Изсипѣте тѣзи каша въ малки форми и турѣте въ фурната да се опече, слѣдъ като ѣж попраските съ захаръ.

Обяснение на образцитѣ отъ ржкодѣлията.

Обр. 1 и 2 писмоуикъ. Ошива се първомъ обр. 2 надъ кадифе или плюсъ, послѣ се скрояватъ картонитѣ, споредъ фигурата и се покриватъ: Задния картонъ се покрива съ розовъ атлазъ, като се прѣчупва на пастички, а прѣдния картонъ съ ошития плюсъ или кадифе — вишнеъ цвѣтъ; цвѣтата — розови; листовѣтѣ — зелени. Пришиватъ се двата картона единъ до другъ въ видъ на джобъ и на около се пришива кордонъ. На дръшката се завързва една розова панделка.

Обр. 3. Фистонъ за картинка.

Обр. 4. Швеица апликация отъ батистъ надъ тюль. Взематъ се двѣ ивици, една отъ тюля и друга отъ батистъ; рисува се примѣрътъ, както си е надъ батиста и се полага надъ тюля и мушамиката, за шевница; трипосва се добръ надъ мушамата и се ошива внимателно по рисунката, безъ да се убодва мушамата.

Обр. 5-й и 6-й. Вмѣстители за кибритъ: Оши-

ва се надъ бордовъ цвѣтъ сукно съ алено-цвѣтна коприна. Отъ долу се подлѣга кремове цвѣтъ сукно, което се вижда прѣзъ квадратчетата; подкачваме по срѣдата вмѣстилището за кибритъ. Обр. 6-й частъ отъ щин-сжската величина на ржкодѣлието.

Обр. 7. Рамки за портрети. Ошива се върху плюсъ съ коприна или кадифелжци съ показанитѣ въ фигурата цвѣтове.

Обр. 8. Пленникъ: Може да се направи отъ какъвъ да е цвѣтъ атлазъ или другъ платъ останжлъ (артисалъ); по-срѣдата се прави буфантъ и се подкачва съ една панделка.

Обр. 9-й Нотновмѣстители: прави се отъ дебелъ картонъ и се подплатява съ зеленъ атлазъ отвжтрѣ; външната рисунка се ошива надъ кремъ плюсъ или атлазъ.

Обр. 10-й. Абажуръ. Оплита се съ трѣтъ (сазъ), папуръ, хрусталакъ и на около се оплита дантелата сжщо отъпапуръ, при гърлото съ жълта панделка и китка теменужки и трандафили.

Обр. 11. Кошличка за ржкодѣлие: Става отъ картонъ, който се покрива отъ едната страна съ коприненъ платъ на цвѣта, а отъ другата съ плюсъ и по краищата се украсява съ панделка.

Обр. 12-й. Чантчикъ. За ноти, журналы и други нѣща които могатъ да се подгъватъ: ошива се на тънка кожа съ злато и се подплатява съ боровъ цвѣтъ атлазъ. Може да се употреби коприненъ платъ на цвѣта; вмѣсто кожа.

Обр. 13, 14, 15 и 16. Чаени таджми. Обр. 13 и 16 салфетки, ошити съ коприна надъ лененъ платъ. Обр. 14. Покривало за чайника: Ошива съ сжщитѣ цвѣтове на салфеткитѣ. Обр. 15. Покривка за масата: съ съответствующитѣ цвѣтове и клонове на другитѣ. Прѣкарва се панделката, като се правѣжтъ широки петелки, изоредъ панделката.

ЕКОНОМИЧЕСКИ САПУНЪ

НА

ХР. ИВ. РИЗО, ВЪ ВАРНА

награденъ съ златенъ медалъ въ I-то Българско земеделѣческо-Промышленно Изложение въ Пловдивъ и съ бронзовъ — отъ Анверското изложение.

Прѣдпазвайте се отъ имитация. Истинский сапунъ носи горнята марка.